Koomerol sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegii!

Buriaad-Mongol ҮNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

№ 41 (2680)
1939 onoi
FEVRAALЬ
20
Ponedeelsnig

16-daxi zilee garna
ULAAN YDE goorod
BMASSR

„Xydelmerişen angi bolbol yndeheeree xubilba. Eksploatuacahaa syloeleydexe, azaxiin kapitaliis sisteemiiji yyei xehen ba yiledberiiin bagaza zebsegte sociuliis ymsiiji baiguulhan ton le şine angi bolhon baina."

(Nyxer Ždaanovai doklaadai teezisyydhee).

Geroinuud-poliaarniguudta aldar solo

...eel nege zilei saad tee— ...onoi fevraaliiin 19-ei yder, ...edei xysete ledokoolnuud ...l Grenlaandiiin dalain xa... ...iryyn priroodiiji daban ila... „Xoito poolius" uradxuul ...cada xyrehen ba soloto ...arniguud, gabijaata erdem... Soveed Sojuuzai Geroi... nyxed Papaanin, Kreen... Şirşoov ba Feoodoroviiji „Xoito poolius" staanciin xeregseliijinь boort deeree ...n baihan. Ene yder myn ...l manai oronoi bişe, xarin delxein azalşadai, byxii ...in progressiivne xyn tyrel... zyrxende xaduugdanxai. gexede, xyntyreltenei is... ...o yzegdeegyi, gaixamşag poliaarna nauuçna ekspe... —„Xoito poolius" staan xydelmeri egeel ene yder ...gedehen baina. Jyyb ge... olon erdemtedei ur... taaza jadahan, şiryyn xyi... arktikiin, xoito pooliusai ...iji taaza, byxedelxein ...vrede, byxedelxein nauu... şine altan xuudaha ne... ...en, tyryy xyntyreltenei is... ...eske hanai bodolnuudiiji ...yihen, poliaarna nauuçna ...tin gaixamşag şinzelelgiin ...meri egeel ene yder dyy... baina.

...eel nege zilei saad tee— ...onoi fevraaliiin 19-nei yder ...s 55 minuutada Pap a... ...reenkelь, Şirşoov ba Feoo... bolbol bidende daalga an ...abarinuud dyyrgeedebe ...nyxer Staalinda, paarti ba ...elьstvodo raaportalahan ...Tiixede, paarti ba pravil... ...iin xytelberilegşed bol... ...atarlig dyrbenei raaport... ...riuulhan, amarşalalga do... ...ligeze bişee hen:

...xariuusalgata daalgabari... ...ii amzaltataigaar dyyrge... ...tnai daşaramduulan, taa... amarşalanabdi. Manai ...oron taanarai geroiiçeske ...meride omogorxono...".

...gexede, Xoito poolius ...papaanintanai xehen ge... ...ske xydelmeri xadaa ma... ...ocialiis exe oronoi byxii ...ilalta, manai aguu jixe ...in sesen nergen deejate... ...in rezylьtaad bolno. Lee... ...alinai aguujixe paarti ba ...soveed socialiis exe oron ...iime gaixamşag ilaltiji ...xehen, eneeniiji baatar... ...şin zorigoor be elyyixe ...mşag geroinuudiiji xymyy... ...en baina. Leenin—Staali... paartiaar xymyyzyylegde... ...a xatuuzuulagdahan, ede ...xybyydei xatuu zorigoor, ...daşagyi entyziaazmaar, su... ...gyi zangaar byxii soveed ...xymyyzene.

...ntyreltenei istoorido aldar... ...orohon, zyrxete poliaarna ...legşed—nyxed Papaanin, ...nkelь, Şirşoov ba Feoodo... gegşed bolbol baatarlig ...çig, Soveed Sojuuzai Ge... ...M. Vodopьjaanovaar zoloo... ...han samolioodoor 1937 ...main 21-nei yder Xoito poolius deere buulgagdahan baina. Egeel ene yder, şiryyn xatuu Aarktikiin zyrxen deere, „delxein egeel tuilai xoito xiara deere" Soveed Socialiis respyybликenyydei Sojuuzai hyrte tug bodxoogdohon baina. Xoito pooliusiiji ezemdelge bolbol xyntyreite ei tyryy uxaan bodoliiji bejelyylhen, soveed aradai xyse şa aliiji byxii delxeide xaruulhan baina.

Soveedei poliaarna şinzelegşedei ekspediice bolbol jamarnegen sportivno zorilgo urdaa tabihan baigaagyi. Soveedei poliaarna ekspediice bolbol pooliusai raioonliji şinzexe zorilgiiji urdaa tabihan baina. Edener ene zorilgoo tyrin dyyrgeze şadaa hen. Papaanintan bolbol Xoito pooliushaa Grenlaandska dalai xyrter jyhen hariin torşo soo uradxai mylihen deere jabaza, aguu jixe St alinai, paarti ba praviitelьstviin daalgabariiiji dyyrgexe zuuraa, eeriingee exe orondo ynexeer preedanne baihanaa, geroiizm ba zorimgoin zişeeji xaruulhan baina. Papaanintanai tvoorçesko entyziaazmiiji jyynşji—ştoormo halxinş bytyy x ranxii poliaarna hyniş, sahan şuurgan ba şiryyn şanga zabarşji — haatuulza şadaagyi. Papaanintan bolbol jabahan mylihenеigee xemxeren butaraza halaxada, ter enei xemxerdehen deere garaza, yneexil nauuçna xydelmerieee şuud yrgel elyylheer jabahan baina. Staalinska daalgabariii i dyyrgexe durazorigonь byxii berxeşeelnyydiiji daban garaa hen.

„Papaanin ba papaanintan bolbol uradxuul mylihen deere jabuulhan, eehediingee praktiiçeska xydelmeride Aarktika tuxai xuuşan oilgomziiji, xuuşarhan baixadanь, jixeş xyselelgegyigeer jabuud unagagaad, bodoto nauukiin eriltede taaramzaiai şine oilgomziiji bii bolgohon baina". (Staalin).

Soveed poliaarniguud bolbol manai oroniiji ilaltahaa ilalta teeşe xytelen jabaa aguu jixe Staalinda, bolьşeviigyydei paartida preedanne baihanai baatar zyrxenei ba şin zorigoi aşaai byxedelxein-istoriiçeske udxaşanartai ilalta tuilahan baina. Ene şanar, ene baatar zorig xadaa kommuniizmda oroxo zam deere dairaldahan byxii xaaltanuudiiji ilan dabaza jabaa byxii geroiiçeske soveed aradai şanar myn. Xerbee manai oronoi daisad xadaa Soveed Sojuuzda dobtolood yzee haa, egeel iime şanartai, egeel iime xysentei dairaldaza, butasoxigdoxo baixa.

Xoito pooliusiiji ezemden şinzegşe geroinuud—poliaarniguudta aldar solo. Xatuu şiryyn Aarktikiin mylihen ba stoormiiji ilan dabaza, papaanintaniiji uradxuul mylihen deerehee abahan geroiiçeske moriaaguudta ba lioodçiguudta aldar solo.

BK(b)P-iin XVIII SJEEZDEDE UGTAMŻA

„AVTOREMLEES"

„Avtoremlees" zavoodoi byxii ceexiinxid xadaa yiledberiiin ynder byteesiiji tuilaxiin tylee temesexe temeselee yder jirexe byri şangadxana. Zişeelxede, mexaniiçeske ceexiin erxim staxaanovcuud nyxed Kalaaşnikov ba Likoovski gegşed yder byxeneigee yiledberiiin programmiiji 200 proceent xyiter gyisedxene. Myn, ede nyxedei zişeegeer yiledberiiin byteesiin hain pokazaatelь xaruulaşadai too yder byri nemene. Xydelmerişedei bygedeeree şaxuu hain teempeleigeer xydelmerildeg bolhonoi rezylьaadta tus ceex bolbol fevraaliiin 15-da yiledberiiingee syydkiin programmiiji 129 proceent gyisedxebe.

Myn, avtomotoorno ceexiin xydelmerişed — staxaanovcuud nyxed Şestoov, Granştein, Rysakoov ba Prileepin, myn şassiiin ceexiin staxaanovcuud nyxed Ivanoov ba Tritikoov gegşed fevraaliiin 15-16-nai yder yydte yiledberiiin ynder byteesiiji tuilaza şadaa Edenei xaruulhan, yiledberiiin byteesiin pokazaatelь xadaa ceex soogoo rekoord ezelbe.

Liteine ceexenь yiledberiiin byteesiin talaar geesdene. Ene zavoodoi direekce, tereenhee gadana, „Burmongolleestreest xadaa ene ceexiiji yiledberiiin materiaalaar xanganag i, ynendee sjeezdiin urda teexi socialiis sorevnovaaniiji haatuulza baina.

ŞILEI ZAVOOD

Fevraaliiin 16-nai yder ene zavoodoi maşiina-vaanna ceexiin byxii smeenenyd yiledberiingee syydkiin noormiiji 110,5 proceent dyyrgee. Myn reznoi ceexiin byxii smeeniinxid yiledberiiin byteesiin talaar yşee hain pokazaatelь xaruulaa gebel, syydkiingee noormiiji 111,7 proceent gyisedxeze şa aba.

Ene yder (fevraaliiin 16-da), maşiina-vaanna ceexiin „A" smeenin dezyyrne inzeneer nyx. Ilьiçoov, ene smeeniin negedexi garai maaster nyx. Barişnikov, reznoi ceexiin staxaanovcuud nyxed Dyrinov ba Naziirov gegşed yiledberiiin ynder byteese tuilaa. Myn gryppiroovşçigoor xydelmerildeg exenernyyd—staxaanovcuud nyxed Baloovkina ba Malaşviiili gegşed yiledberiiingee noormiiji 211,8 proceent xyrter gyisedxeze şadaa.

Sjeezdiiji amzaltaar ugtaxiin tylee

Tynxenei raipotreebsojuuzai xydelmerilegşed, byxii selьpoonuudai tyryylegşener, beledxelşed ba toosoonoi xydelmerilegşed bolbol BK(b)P-iin XVIII-daxi sjeezdiiji amzaltaar ugtaxiin tylee konkreetne ujalganuudiiji abba.

Ene ujalga soogoo, negedegeer kvaartalai tovaaroboroodoi planiiji maartiin 15 xyrter 100 proceent gyisedxexe; xabarai tarilgiin xydelmeriiin jabaza b igaa yjede nyydel xudaldaanai 10 larioogguudiiji organizov alxa; maartiin 1-nei yder xyrter zişeete magaziin neexe; Kyl tyygei staanca deerexi şine sklaadai barilgiin xydelmeriiiji main 1-nei yder boltor dyyrgexe ba myn ene sklaadai dergede ed, tovaarnuudai obrazeecyyd iji xaruulxi koomnatiin oboruudovaniiji maartiin 10 xyrter dyyrgexe; xynyydte ba yçre deeninyydte toologdozo baigaa debitoorsko yrinyydii i maartiin 15 xyrter byged inь nexeze abxa gexe metiin şuxala zyilnyydiiji oruula sahan baina.

C. XEZENGIINSKI.

SOVEED SOJUUZAI GEROI ÇERNOPIAATKO BK(b)P-iin ÇLEENDE ABTABA

Xasaan nuurai raioondo japoonsko samurainuudtai tulaldaxa yjede mlaadsa kommudiir komsomool I. D. Çernopiatko gegşe dooblestiiin ba geroiizmiin işee xaruulhan baina. Çernopiaatko bolbol xedii şarxatahanş haa, ulaanarmeicuudiiji eriingee işee geer zorigzuulan, tulaldaagaa zegsoogoo gyibaigaa. SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei ykaazaar Çernopiaatkodo Soveed Sojuuzai Geroin nere zergeolgogdohon baina.

Tulaldaanai hyyleer Çernopiaatko bolbol BK(b)P-iin zergede oroxiin medyylgeygehen baigaa. BK(b)P-iin CK-ei hajiin togtoomsoor Çernopiaatko bolbol Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) paartiiin çleende abtahan baina.

„Xoito poolius" staanciin geroiiçeske dyrben Kreenkelь, Şirşoov, Papaanin, Feoodorov (Zyyn garhaa) „Taimiir" ba „Myyrmaniii" ekspediicede xabaadagşadiiji ugtuza baina.

Ja. Kliipiin foto

„Bolьşeviig" zavoodiiji ba terenei xydelmerilegşediiji şagnalga

Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiiji ba Uhan-Seregei Floodiiji zebsegzyylxe xeregte oronoigoo urda tusagaar gaaraa gargahanai tylee zebsegei obrazeecyyliiji bii bolgohonoi ba şudalhanai tylee SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei 1939 onoi fevraaliiin 8-nai ykaazaar „Bolьşeviig" zavood Leeninei oordenoor şagnagdaba.

Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiiji ba Uhan-Seregei Floodiiji zebsegzyylegşiin talaar xydelmeriiin şine obrazeecyydiiji bytoen gargaxa ba ezelen xereglexe xeregte erxim hain amzaltanuudiiji tuilahahanai tylee zavoodoi 116 xydelmerilegşed şagnagdahan baina: **Leeninei oordenoor** 6 xyn: **Gonoor Leev Roobertoviç**—zavoodoi glaavna inzeneer, **Ivanov ilьja Ivaanoviç** — zavoodoi glaavna konstryyktor, **Povalьja jev Nikolai Petrooviç** — slesarь-lekaalьşçig, **Riaabkov Vasiilii Mixailoviç**—partkoomoi sekretaarь, **Ystiilinov Dmiitri Feodoroviç**—zavoodoi direektor, **Şçyyçkin Daniil Petrooviç**—stalevaar; **Azalai Ulaan Tugai oordenoor**—4 xyn; **„Ulaan Odonoi" oordenoor**—4 xyn; **„Xyndiin Temdegei" oordenoor**—7 xyn; **„Azalai dooblestiiin tylee"** medaaliaar—33 xyn; **„Azalai otliiçiin tylee"** medaaliaar—62 xyn şagnagdahan baina.

(TASS).

22 ZAVOODOI XYDELMERILEGŞEDIIJI ŞAGNALGA

...gaarai ulaan floodiiji vojeen... teexnikeer xangalgaar ...n hain amzaltanuudai tylee ...R-ei Verxoovno Soveedei ...onoi fevraaliiin 10-ai ykaa... №22 ordenonoosno zavoo... 105 xydelmerilegşed şag... ...daba.

...eninei oordenoor: staarşa... ...ster I. S. Alekseejev, freze... ...çig M. M. Kaçeejev, ...b)P-iin CK-ei partoorg A. I. Kyznecoov, sleesarь S. I. Leebedev, zavoodoi direektor V. A. Okvylov şagnagdaba. **Azalai Ulaan Tugai** oordenoor—18 xyn, **Ulaan Odonoi oordenoor**—5 xyn, **„Xyndiin temdegei" oordenoor**—9 xyn, **„Azalai dooblestiiin tylee"** medaaliaar—32 xyn ba **„Azalai otliiçiin tylee"** medaaliaar—36 xyn şagnagdahan baina.

(TASS).

Moskoovsko ooblastiiin xydee azaxiin tyryy xynyydiij şagnalga

...ydee azaxiida erxim am... ...nuudiiji tuilahanai tylee ...azalai talaar ynder pokazaa... ...nuudiiji xaruulhanai tylee, ...R-ei Verxoovno Soveedei ...idymei ene onoi fevraa... ...13-ai ykaazaar, moskoov... ooblastiiin xydee azaxiin ...tyryy xynyyd şagnagdahan ...a.

Leeninei oordenoor 22 xyn. Azalai Ulaan Tugai oordenoor 25 xyn, „XyndiinTemdegei" oordenoor 37 xyn, „Azalai dooblestiiin tylee" medaaliaar 43 xyn, „Azalai otliiçiin tylee" medaaliaar 43 xyn şagnagdahan baina.

(TASS).

ALDARTA EPOPEI

Papaanintaniiji mylihen deerehee abhanai oido

Papaanintanai baihan mylihenei gantaza exilxeleerenь, oromnai arşalalgiin xede xeden ekspediicenyydiiji beledxehen baina. Storozevoi syydne „Myyrmane" bolbol mylihen ba stoormiiji dabaza, „Xoito poolius" staanca teeşe jabaa. „Taimiir," ba „Myyrman" ledokoolnuud Myyrmanskhaa Grenlaandska dalai da garaa. Xedexen xonood baixada, tereşelen, „Jermaag" ledokool xadaa papaninska laagerь teeşe kyyrs bariaa. Uradxuul mylihen deerehee papaanintaniiji abxa operaaca ton yrgeer jabuulagdahan baina. „Taimiir" ba „Myyrman" xadaa berxeşeeltei ysloovinuudta, aldarta poliaarna staanca teeşe oşoxo uşartai bolhon baina. Zorimgoi moriaaguudai şin xatuu xydelmeriiin aşaar, Papaanintanai aldarta ekipaazda tu alxa zorilgo, tolotomo hainaar gyisedxegdehen baigaa.

1938 onoi fevraaliiin 19-de uradxuul laagerьta ybelzegşed, soveed kora blьnuudai boort deere garhan baina. Mylihen deerehee busaxiingaa urdatexen, 15 çaas 55 minuutada, radiist Ernst Kreenkelь bolbol nyylşingee radiograammiiji—paarti ba praviitelьstviin xytelberilegşedte goroliçeske dyrbenei raaportiiji efireer damzuulan elьgeehen baina. „Paarti, praviitelьstvo, xyndete nyxer Staalinai ba byxii soveed aradai zyghee, bidenerte xaluun oroldolgoor ba anxara taigaar xandalga xadaa bidenerijii sag yrgelze demzedeg ba byxii xydelmerieee amzaltataigaar yn ergexe jabadliiji xangadag baigaa" geze, Papaanintan bolbol raaport soo oo temdeglehenbainad

Papaanintan bolbol paarti ba praviitelьstviin daalgabariiiji. nyxer Staalinai daalgabariiigi gyisedxeze, Aarktikiin zyrxende jyhenhariin torşo soo baigaa. Ajuulta minuutada şuxala tuhal mza xezeeşji yzyylegdexe baihiijinь medeze, tedener xadaa eehediingee şinzen adaglalgiiji ba şinzelelnyydiiji hanaa zoborigyi ba etigelteigeer xedeg baiba. Nyxer Staalin bolbol xyniiji jadaraltai baidalda xezeeşji orxizorxixogyi geze, tedener labhaisa mededeg baiba Soveed oronoi poslaanecnuudai yngergehen ede ydernyydenь xyselelgete xydelmerieer, nauuçna otkriitinyydeer dyyren baigaa. Nege soolitinь nygeedlingee xoinohoo jiredegnen.

Vodopьjaanovaar pilotiirovelegdehen, agaarai xoito ekspediiciin kora blь xadaa 1937 onoi main 21-de papaanintaniiji mylihen deere buulgahan baina. Tere yderhee exilze xydelmerinь zaxalaa hen. Udanşgyi, paarti ba praviitelьstviin xytelberilegşedhee, ekspediicede xabaadagşadta elьgeegdehen, bajar xyrgelgiin radiograamma soo iigeze temdeglegdehen baina: „Soveed aviaaca ba nauukiin ene ilalta bolbol Aarktikiiji Soveed Sojuuzda ton şuxala xoito zamuudiiji ezelen abxa xydelmeriiin tolotomo haixan yjii itoogiji gargana."

Udanşgyi, agaarai yşee gurban xynde koraablьnuud ene mylihen deere nideze jirehen baigaa. Tedeniiji Moolokov, Alekseejev ba bi komaandalza jabaa hem. Staanciin byxii oboruudovani, snarlazeeni ba zapaasuud dyyren xysedeer asargdaa hen.

Ijyyniiin 6-da soveedei şine poliaarna staanca „Xoito poolius" xadaa oficaalьna neegdehen baigaa. Bogonixon miiting ba saliuud xehenei hyyleer, xojor tuguud—SSSR-ei gyrenei tug ba nyxer Staalinai portreedtei tug maaçta deere xiidxegdehen baina. Asaarai ekspediiciin samolioooduud ene ydertee laagerьhaa niidee hen.

Ijyyniiin 7-noi yder papaanintanai nauuçna anxatyryyşiin otkriitieer temdeglegdehen baina zebel: Seeverne poolius deere okeaanai gnzegiinь 4.290 meetr baigaa. Arktiiçeske xyiten uhanai sloi dooro, atlantiiçeske ugtai, bylieen sloiji tedener şinzelen olohon baina. Tedener ton zorigtoigoor xydelmerilhen baina. 274 yder mylihen deere baixa zuuraa, nauuçna şinzelelgiinzee plaaniiji ylyybşelen gyisedxehen baina. Meteorloogi, gidroloogoi ba gravitaaciin talaar xydelmeri jabuulagdadag baigaa. Papaanintan xadaa 38 koompleksne nauuçna-okeaanografiiçeske staancanuudiiji xee hen. Bulad argamza ba lebeedkeer gynzegiiji 33 udaa xemzebe. 3.000 meetr ylyytei gynzegiide, 14 udaa xemzelge xebe. Atlantiiçeske uhan bolbol Grenlandi ba Şpicbergeenei xoorondoxi yrgen vorotaagaar Ledoviite okeaanda orozo, poolius teeşe ugaa jixe potoogoor urdaza, Poliaarna Basseinede jixenxinь tarana geze, tedener mede e abaa hen. Tedenerei abhan byxii staancanuud jyyji gereşeleeb gexede, minimaalьna

(Yrgelzelelenь 2 doxi niuurta)

Partiiina azabaidal

NYXED MOOLOTOVOI BA ŻDAANOVAI DOKLAADUUDAI TEEZISYYD PARTIIINA SUGLAANUUD BA KONFEREENCENYYD DEERE YRGENØØR ZYBŞEN XELSEGDEŻE BAINA

Muxar-Şiber

Fevraaliiin 13, 14, 15, ydernyydte Muxar-Şiberei aimagai partiiina suglaan yngerebe. Ene suglaanda 101 kommuniistnuud ba kandidaaduud suglarhan baina.

Negedexi asuudalaar—„Aradai azaxiin xygzeltiin gurbadugaar taban zilei plaan tuxai nyxer Moolotovoi doklaadai teezisyydiiji zyblen xelsee.

Xonxoloin MTS-ei direektor nyxer Soobolev xelebe: „Manai aimag bolbol mal ażaltai, malaimnai yylter zil jirexe byri haizarana, malhaa garhan produukciiji xysed xeregleze şadanagyibdi, iime deerehee, bi bolbol Muxar-Şiberei aimagta siirei zavood barixa, gadana, zootexniiçeske barilganuudiiji tyrgedxexiin ba yrgedxexiin tyleø manai Muxar-Şiberei aimagta modonoi zavood barixa duradxal oruulnam".

Bişe yge xelehen nyxed bolbol Muxar Şiber ba Petroovsko zavood xojoroi xoorondo tymer zam barixa gehen duradxal oruulaa.

Xojordoxi asuudalaar—„BK(b) P-iin ustaavta xubilalta oruulxa tuxai" nyxer Żdaanovai doklaadai teezisyydiiji zybşen xelsebe. Xonxoloin MTS-iin dergedexi exin partorganizaaciin partoorg nyxer Jerofeejev—„Bi bolbol manai MTS-ei obslyyzibaidag kolxoozuudta poliit. maassova xydelmeriiji şangadxaxa, Poliitotdeelei neremzete kolxoozoi tyryyşyyd, paartiiin xeregte preedannejee praktiiçeske xydelmeri deeree xaruulhan kolxoozniguudiiji xanduulza, tus kolxoozoi dergede kandidaadska gryyppiiji paartiiin XVIII sjeezdede beleg bolgon togtooxob"—gebe.

BK(b) P-iin Aikoomoi dergedexi exin partiiina organizaaca bolbol aimagai ceentrte baihan, Voroşiilovoi neremzete kolxooziiji paartiiin XVIII sjeezd boltor proriivhoonь gargaxabdi, myn „Bolьşeviig" kolxooziiji proriivhoonь gargaxiinь Gosbaankiin exin partiiina organizaaciiji soc. sorevnovaanida urihan baina.

Zybkoov.

Kabaanska

Fevraaliiin 13-da Kabaanskiin raioonno partiiina konfereence neegdehen baina.

Ydeşiin 6 çaasta, BK (b) P-iin Kabaanskiin raikoomoi sekretaarь nyxer Biliaalev bolbol partiiina konfereenciiji neehen baina. Konfereenciin preziidiymiiji hungahanai hyylde, Xondete preziidiymde BK (b) P-iin CK-ei Politbiyrooji nyxer Staalin tyryyteigeer ba nyxed Teelьman, Xooze-Diaas gegşediiji nerjeme aplodismeente doro hungahan baina „Aradai azaxiin xygzeltiin gurbadaxi taban zilei plaan tuxai" nyxer Moolotovoi doklaadai teezisyyd tuşaa BK (b) P-iin Obkoomoi sekretaarь nyxer Cerempiloon doklaad xelebe.

„BK (b) P-iin ustaavta xubilalta oruulxa tuxai" nyxer Żdaanovai doklaadai teezisyyd tuşaa BK (b) P-iin Kabaanskiin raikoomoi sekretaarь nyxer Biliaajev doklaad xelehen baina. Ene xojor asuudal tuşaa 30 garan xynyyd yge xelebe.

Yge xelegşed xadaa bolьşeviig paartiiin xytelberi doro tuilahan aguu jixe ilaltanuudiiji temdegleże, nyxed Moolotovoi ba Żdaanovai doklaaduudai teezisyydiiji haişaahan baina. Gadana, delegaaduud bolbol Kabaanskiin raioondo eldeb tyrelei resyyrsenyydei elbeg baihiiji temdegleże, tedeniiji yledberilxe faabrig ba zavood baiguulxiiji şuxalaşalaa. Paartiiin XVIII sjeezdiin urda teexi soc. sorevnovaaniiji predprijaati, yçrezdeeni ba kolxoozuudta yrgeer delgeryylże, yiledberiiin ynder jixe amzaltataigaar sjeezdiiji ugtaxabdi geże bygede delegaaduud xelebed.

Oblastnoi partiiina konfereencede delegaaduudiiji hungaża, konfereence xydelmeriee dyyrgehen baina.

Bazaanov.

Paartiiin istooriiji şudalxa şuxala

Zakaamin. Utaata-Daixain somonoi, Kaganooviçiin neremte kolxoozoi dergedexi komsomoolьsko organizaaca (sekretaariinь G. Bazaarov) bolbol BK(b)P-iin istooriiji şudalxa tuxai xydelmeride hanalaa tabinagyi.

Tede xadaa paartiiin istooriiji şudalxa xeregtei gehen asuudaliiji komsomoolьcuudtaa ba kolxoozniguudtaa mynee xyrter oilguulża ygeegyi.

Uşar iimede, paartiiin istooriiji şu alaigiiji komsomoolьcuudai ba kolxoozno maasslin dunda organizovaalxanь şuxala bolno

TELEFOON.

Abhan togtooloo dyyrgenegyi

Tynxen. Żeemçygei somonoi Voroşiilovoi neremzete kolxoozoi dergedexi komsomooloi exin organizaaca (komsoorgonь nyx. Baatrova) xadaa organizaacadaa xamtadaa 30 garan komsomoolьcuudtai nelieedgyi tomoxon organ zaaca jym.

Tus organizaaciin komsomoolьcuud xadaa BK(b) P-iin istooriiji samostojaatelьna yzexe geże xamtiingaa suglaan deere togtool abhan aad. 19 9 onoi fevraaliiin 10 xyrter negeş komsomool BK(b)P-iin istooriiji yzeże zaxalaagyi baina.

Tiimehee tus organizaaciin komsomoolьcuud eehediingee gargahan togtooliiji bodoto deerinь bejelyylże, BK(b)P-iin istooriiji şudalxa jabadal xadaa komsomoolьcuudai myneederei egeen tyryyşiin zorilgo bolno geże medexe şuxala baina.

C. XEŻENGIINSKI.

SAGAALGAN GEEŞE JYYN BE?

Şine zilei religioozno praazdnig xadaa lamiin şażanda „sagaalgan gexe gy, ali „sagaan hara" geże nerlegdedeg baigaa. Şine zilei exin xadaa lamanarai kalendaariiin johoor, „xabarai exin hariin" garxadanь boldog gexe, „Sagaalgan" xadaa byddiin şażaniiji anxa „bii bolgogşo"—bydde Gantaamma gegşiin yxehenei tuxai durasxalda hain yderlegdedeg jym geże, lamanar bolbol hyzegtende xeledeg hen. Tiimehee „sagaalgan" xadaa lamiin şażanai glaavna praazdniguudai negenь baigaa.

Byd e xadaa, myn baha Kristoos şingi le, xuurmag liçnostь baigaa, tere xadaa xediideş bodotooroo ażahuugaagyi jym ge e, ene yjede nauuka bolbol barimtalan todoruulhan baina.

Byddiin nom sudar soonь, byddiin skaażoçna ażabaidal tuxai yligernyydtenь zyrihen zyilnyyd dyyren bii. Urda taliin byddiistnyydei kniigenyydei johoor bydde xadaa manai eerehee urdatee 543 gy, ali 544 ondo „yxehen" gexe jym. Tybedte, lamanar xadaa byddiin „yxehen" yderiiji—manai eerehee urda tee 2420 hoo 514 on xyrter—14 ondoogoor ydernyydiiji nerel eg. Baha xitadai byddiistnyyd bolbol bydde xadaa manai eerehee urda tee 947 gy, ali 949 ondo yxehen geże batalan xeledeg.

Sagaalgan xadaa anxandaa mal şad-mongolnuudai urdanai bydyylig praazdnig baihan baigaa. Sagaalgan bolbol namar yngergegdedeg bi aduu malaigaa hain ybelzelgiiji koldoovsko johoor „xangaxa" jabadalda zoriuulagdadag baigaa. Urda yni sagai mongolnuud xadaa priroodiiji dineże şadaxagy baihan uşaraa, jyreelnyydeer ba hyzegleigenyydeer, ygeixexiiji" hedehen bainad. Urda sagta jyreel bolzo baigaa, şine zilei iime negen amarşalalga haja boltor aradai dunda ylehen baigaa: „d agan dalantai, boruu bulşantai".

Mongoloi xaan Xubilai gegşe XIV veekede xitad zanşalnuud i i Mongoldo taraahan baina. Xubilai xadaa „şine zilei" hain yderlelgiiji, xitaddaxi meteer, ybelei hyylde bolgood, xitadai hara-naranai kalendaarьtai bolhon baina. Hyyleerenь, ybelei tere, „sagaalganşji", tere kalendaarьşji, Mongoldo tarahan şine şażan—lamaniizmaar abtahan baina. XVIII veekede lamanar xadaa sagaalgiiji, lamaniizmtai xamta, Buriaad-Mongoldo asarża taraahan baina Tiimehee, sagaalgan xadaa buriaadai dunda iskyysstvenne johoor delgeryylegdehen xuuşanai, şażanai praazdnig bolno.

Aradai daisad, byrzyaazna nacionaliistnyyd bolbol xuuşan miirei, xosorzo baigaa ene praazdnigiiji bailgaxa geże ton j xeer oroldodog, faaktanuudiijinь zutaraar xażagairuulża, sagaalgan xadaa—„buriaad aradai bodoto praazdnig" geeşe geże xeledeg baigaa. Aradai daisadta sagaalgan jyynde xeregtei baigaab Ene praazdnigai xoroto şanariijinь medeed baixada tereenei xariuunь todo bolxo baina.

Sagaalganai xuralnuud (myrgelnyyd) xadaa „şine zilei" urda tee—„ybelei hyylhariin" 30 nai yder exildeg baigaa. Şine zilei urda hyni, lamanar xadaa „linga" ba „dygzyybe" geże xojor xuralnu diiji yngergedeg baigaa. Tere xojor xuralnuudiiji yngergedeg uşaranь gexede, hyzeglelgiin daisadii ygeixexiiji, şażaniiji ymeeregşe xatuu şiryyn burxan—„Hamiiji" guizai xandadag baigaa. Tiixetei negen xamta, lamanar xadaa „hyzeglelgiin daisan"—„lingiin" dyresiiji gurilaar bażuun xeed, 1 xeheg bolgon saişadag ba byxii „jereetigyydiiji," alagşa gegdedeg, agiiçeske godliiji „soriiji" gal deere şataadag baihan jym. Tiime bolxodo, şażanai ede xojor zanşalnuud bolbol şażanda etigegşedei hyzeglelgiin fanatizmiiji ba „hyzeglelgiin byxii daisadta" gexe gy, ali „jereetig", „şydxer" gexe meteer xorolxon lamanarai nereldeg oroduudta, xamagai tyryyn, durag talgiiji yysxen şataaxa jabadalda şiglyylegdehen baigaa.

Lamanarai xeledegei johoor, Hama xadaa „gażar delexeiji gurba daxin toirozo, byxii gernyydeer şagaahanainь hyyleer", yyriin saiża baixada „lingiiji" ygeixedeg ba „soriiji" şataadag baihan baina. Myrgelnyydiiji xeże ba burxanaa delgeże tereeniiji ugtahan xynyydte Hama xadaa xoroldoggyi xarin xen beledxenegyib, Hama bolbol tereende ybeşen, zobolonoiji taraaża, yheerxedeg jym geże lamanar xeledeg baigaa.

„Sagaalganai" tyryyşiin ydernyydte arxidaan, alxildaan, xutagaar xadxaldaan boldog baigaa. Sagaalganiiji yngergelge xadaa ażalşadiiji ton xyşer xyndeer dairadag hen. „Sagaalganaar" daşaramdan bolhon arxidaan, hamuu haiixai jabadal xadaa socialьna ybeşelelgenyyd ba epideemiin delgerelgede tuhaldag baigaa.

„Exin hariin" 1-hee 15-nai yder xyrter „Ganzuur" geże sudarhaa unşa dadag jyreel xural xadaa hyzegtende ilangajaa xyşer xynde baigaa. Jyreel xural" xadaa 15-nai yder tu gaar myrgeleer dy deg baigaa. Xerbee „ reel-xuralai" yjede, xezee n gen ta yxehen tyreldee xaba tai, jamar negen zeeri xere seliiji dasanda yrgee haa, ny şehen tere xynei „xoitiin ty hainaar" xangagdaxa bai a g że idxadag baigaa. Xyn b yxe de jamar negen yxehen tyre xin baixa hen tulada, laman rai doxood xadaa ede yde nyy te ugaa jixe baidag baiga

Negen ta tiime bolxodo, s gaalgan xadaa şażanai fanati miiji ba nacionaalьna xarşa giiji yysxexe jabadaldanь lam narta tuhaldag b hyzegtenі tonon deeremdexe jabadal xyrgedeg, xynei ażabaidal xyşer xynde xoişolonguudi uşaruuldag baigaa.

Socialiis baiguulaltiin zilny dei yjede, sagaalgan xadaa by jixe xoroto, kontrrevoliycio nn roolь dyyrgedeg bolhon b iiga Lamanar xadaa sagaalganai yje de oroduudta esergyy, kom muniistnuudta soveedei ba ko xoozno aktiivta, bagşanart vraaçnuudta esergyy zoriuulat tereşelen buriaadai aktiv b intelligeencede esergyygeer ilan gajaa xyseteigeer şażanai-na cionaliis nomnoliiji, jabuulda baigaa. Lamanar xadaa tedene riiji baha le „arşalagdaxa naidalgaa xahagdahan „jeree tigyyd" geże xeldeg baihan jym.

Sagaalganai ydernyyd xada xy ee ażaxiin xabarai xydel merinyydte beledxexe yjete toxooldodog. Lamanar xada arxidaa ba proguulnuudiiji organizovaalża, şażanai propagaandiiji jixedxeże, ażalşad ij kolxoozno ynen sexe xydelme riheø tahalduulxiiji oroldodog baigaa. Yngerhen zilnyydei yje de manai respyyblikiin zarim xeden kolxoozuudta sagaalganai ydernyydte maassova proguulnuud, alxildaanuud ba arxidaanuud bolhon baina. yn baha aradai daisad xadaa arxidaa yysxeże, sagaalganai ydernyydte zarim burxangyişyyd—aktiviistnyydte esergyy, terroriis aaktnuudiiji organizovaalxaa hedehen faaktnuud baihan jym. Gadaadiin razveedkenyydei agentvyrnyyd bolxo, angiiin xoroto elemeentnyydei xysed butasoxigdoogyi ylegdelnyyd xadaa, sagaalganaar şaltaglaż ażalai discipliiniiji unagaaxad oroldodog.

Aradai daisad endyyree. Soveedei aldarta razveedke bolbol şpioonuud ba izmeenigyydei japoonsko faşiizmiin zarsanuudai—byrzyaazna nacionaliistnyydei buzar uurxaiji sag soonь eliryylhen baina.

Mynee zilde, sagaalganda esergyy kampaani bolbol yiledberiiin podjoomiiji yrgeer organizovaalalgada, ażalai disciplииniiji bexizyylgede ba ażalai byteesiiji yşee ynder deere yrgelgede, BK(b) P-iin XVIII sjeezdede zoriuulagdahan socialiis sorevnovaaniiji yrgeneer delgeryylgede zoriuulagdaxa johotoi.

A. KOOÇETOV

Politiiçeske aktiivnostiiji derşelyylxe

Burmontoorgiin dergedexi partiiina organizaaciin suglaan urda urdanaixihaa aktiivnaar yngerhen baina.

Ene suglaan deere nyxed Moolotovoi ba Żdaanovai doklaaduudai teezisyydiiji zyblen xelsebe, tere teezisyyd tuşaa 23 xyn yge xelebed.

Suglaan bolbol paartiiin XVIII sjeezdiin urda teexi socialiis sorevnovaaniiji yrgeneer delgeryylże politiiçeske maassova xydelmeriiji byxii xydelmeri şedei dunda jabuulxiin tulada, 30 kommuniistnuudiiji olhon baina. Myn byxii torgoovo magaziinai ba predprijaatinuudai xydelmerişed ba xydelmerilegşediiji nyxed Moolotovoi ba Żdaanovai doklaaduudai teezisyydtei tanilsuulxiin tyleø 29 kryzooguudiiji organizovaalxa. Ed byxii xydelmeriiji ton hainaar jabuulhanaigaa rezyltaadta, negedexi kvaartalaigaa tovaar oboroodoi plaaniiji BK(b) P-in XVIII sjeezdiin bolxo ydr xyrter byrin dyyrgexebdi gehen togtoomzo abhan baina.

B. Nooskin.

ALDARTA EPOPEI

Papaanintaniiji mylihen deerehee abhanai oido

temperatuurnuudtai uhanai deede sloi dooronь, uhanai poloziitelьne temperatuurtai sloi baidag. Esestee, „Xoito poolius" staancada ybelzegşed bolbol Ceniraalьna poliaarna basseinede amitan ygei jym gegdeże nauukada yrgeer delgerhen hanai bodoliiji buruuşaaża şadahan baina. Xoito pooliusai raioondo tedener xadaa şubuudiiji xarahan, tiyleeninyyd ba baabagainuudiiji adaglan xarahan baina. Okeaanska uhanuudta amidaral xadaa ilangajaa bajalig ba olon janziin baiba.

Xoito ynder şirotaanuudta suranzaar şinzelelge xexede, gazar delxein geografiiçeske ba suranzanai poolisuudta dyte baigaa, suranzan pooliiin tuxai asuudaliiji ton şineer xaruulhan baina Urdaniinь, Aarktikiin iime xoliin raioonuudte ede metiin şinzelelge xegdedeggyi baigaa. Tiaażestiiin xysiiji oloxo talaar gravitacioonno şinzelelge bolbol ton jixe udxaşanartai baiba. Nyxer Feoodorov bolbol 22 pyynktnyydte tiaażestiiin xysiiji xemzehen baina. Mylihen deere baixa zuuraa, 534 seeriiin xemzelgenyyd xegdehen baiża, 143 pvynktnyydte tereegeer koordinaadiiji olohon baina.

„Xoito poolius" staanca deere, agaarai temperatuurna ba şiigenь, atmosfeerne daralga, halxinai yleegşe zyg ba skoorostinь, syydkedee 4 daxin xemzegdedeg baigaa. Byxii oronuudai meteorlooguud xadaa papaanintanaar ygtedeg, sagai ularil tuxai medeeji jixeer honirxon şinzelдeg baiba. Ede adaglalganuud bolbol anxan Çkaalov, Baidukoov ba Beliakoovoor, hyyleeriinь Groomov, Daniiiin ba Jyymaşevaar xegdehen, Ameerikiin xolbooto Staaduud teeşe Xoito pooliius deegyyr niidelgiiji, amzaltataigaar gyisedxexe jabadalda tuhalhan baina.

Papaanintan bolbol uradxuul mylihen deere xydelmerilże baixa zuuraa, eeriingee aguu jixe aradtai sag yrgelzedee barisaatai, eeriingee gojo haixan exe orontoi nege baidalaar ażahuuhan baigaa. Tedenerei radioostaancanь, xojor taliin barisaaji sag yrgelże xangadag baiba. 1. 555 raidiograammanuud, 1.000 şaxam meteosvoodkonuud tereegeer damzuulagdan ygtehen baina.

Xoito pooliius oşoxo ekspediiciiji byxii oromnai tyxieerehen baina. Egeel ene xadaa nauuçna şinzelelgiin plaaniiji amzaltataigaar gyisedxexe jabadaliiji xangahan baina. Papaanintan xadaa Xoito pooliusai xyitenheenь ba şuurganhaanь aigaagyi. Tyrel oronoinь inaglal ba anxaral, nyxer Staalinai inaglal ba anxaral, tedeneriiji zorigzuuldag baigaa.

Staalinska tabanzilnyydei torşo soo erxim deede indyystriiiji baiguulhan, exe oronoigoo ażana hain baidalai tyleø byxii xyse şadalaa ygexeer belen baigaa gaixamşag xynyydiiji. Leenin—Staalinai paartiiin xytelberi doro xymyyzyylhen, gansaxan le manai oron xadaa Xoito pooliius oşoxo ekspediiciiji ba tende nauuçna-şinzelelgiin uradxuul staanciiji organizovaalża şadaxa xysetei bai a.

Xoito pooliius xadaa yni saghaa xoişo xyn tyreltenei meçtaa bolhon baina. Gebeş, manai planeetiin ene xyselente tooçkiiji kapitaliis oronuud daişalan abża şadaxagyi baigaa.

Papaanintanai xydelmeri xadaa byxii oronoi, byxii tyryy xyn tyreltene zyghee dostoino segnelte abhan baina. Nauukiin alьar soliin tyleø, socialiis exe oronoigoo alьar soliin tyleø tedenerei zişeeleşegyi żabijaata jabadalanь, xetiin xetede xyn tyreltenei durasxalda ylexe baina. Leenin—Staalinai aguu jixe paartiaar urguulan xymyyzyylegdehen, socialiis otçiizniin ene aldarta patrioduud, aradai dunda ugaa jixe suutai solotoi baidag. Pravitelьstvo xadaa tedeneriiji deede zergiin nagraadaar—Soveed Sojuuzai Geroinuudai nerezergenyydeer ba bolтiijinь Leeninei oordenuudaar şagnaża temdeglehen baina. SSSR-ei graażdanuud bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaaduudta hungaża, papaanintanda ynder deede naidalga yzyylee. **„Papaanin ba papaanintan bolbol uradxuul mylihen deere jabuulhan, eehediingee praktiiçeske xydelmeride Aarktika tuxai xuuşan oilgomziiji, xuuşarhan baixadanь, jixeş xyselelgegyigeer ba jabuud unagaagaad, bodoto nauukiin eriltede taaramzatai şine oilgomziiji bii bolgohon."** baina geże nyxer Staalin bolbol byxii oronoigoo hanai bodoliiji xaruulan, Kreemlьde, deede hurguulinuudai xydelmerilegşedtei uilzalga deere xelee hen.

Papaanintan xadaa nauukaiin ton ynetei vklaad oruulhan b tedenerte geografiiçeske n uukiin dooktornuudai nerezergenyyd ton zyiteigeer olgogdohon bai n. Arktiiçeske instityydei direektor, zalun erdemte—Peetr Şirşoov bolbol SSSR-ei Akadeemi nauukiin bodoto çleende hungagdahan baina.

Aarktikiiji ezelxe talaar xydelmeri yrgelzelże baina. Soveed arad xadaa ybelzegşedei ażabaidal ba xydelmeriiin xolnohoo, „Sedoovoi" zorimgoi moriaaguudai xydelmeri b a abaidalai xoinohoo ton jixe anxaraltaigaar xarana. Xoito dalain zamiiji gurbadaxi tabanzil soo, normaalьna xydldeg uhanai magistraalь bolgoxo tuxai paarti ba praviitelьstviin daabariin gyisedxegdexe balhanda jamarş hezeg baixagyi. Soveed indyystriiin erid, xysen tyges urgalga, soveed nauukiin halbaralga ba nyxer Staalinai paarti ba praviitelьstvin zyghee, Seeverei xydelmerilegşedte yzyylegdedeg yderbyriiin tuhalamża—terenei naiduulalża bolxo

I. P. Mazuruuk

Poliaarna aviaaciin naçaalьnig, Soveed Sojuuzai geroi

ZURAG DEERE: Papaanintan bolbol halxin dviigateliingee xażuuda bainad. (Ene foto xadaa 1938 ondo uradxuul mylihen deere buulgagdahan baina).

TASS-iin fotoxrooniko.

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная 19. Телефоны редакции: редактор 3-44 отв. секретаря 3-23, с. х. отдел 7-55, промотдел 5-07.